

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań, dnia 17.01.2019 r.

RADA GMINY
SULIKÓW

Szanowny Pan *wpłynęło dnia 22.01.2019*
Bogusław Świątek
Przewodniczący Rady Gminy
Sulików

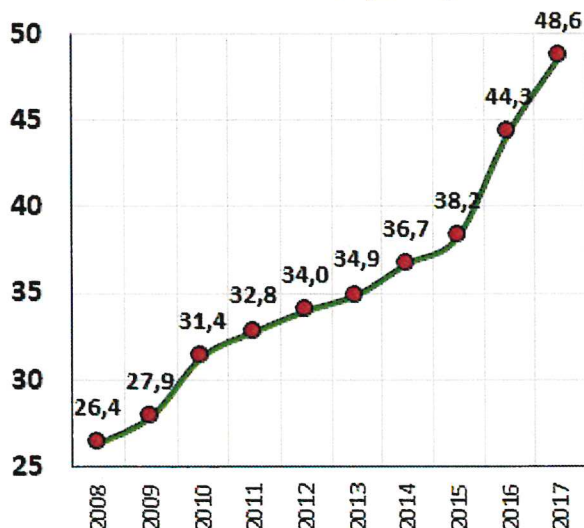
Szanowny Panie Przewodniczący

W nawiązaniu do naszych wcześniejszych kontaktów chciałbym zaprezentować informację o naszej organizacji, wspólny dorobek gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w ramach Związku Gmin Wiejskich RP, aktualne zadania realizowane na rzecz gmin członkowskich oraz wyzwania jakie czekają samorządy z obszarami wiejskimi w najbliższej przyszłości. Niniejszym pismem składam propozycję Gminie Sulików przystąpienia jako członka do Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

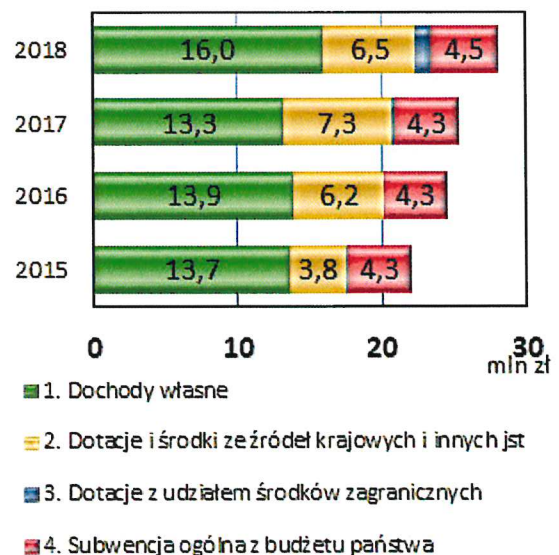
O Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

W 1993 roku Związek Gmin Wiejskich RP reaktywował swoją działalność w obronie żywotnych interesów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, nawiązując do najlepszych tradycji ruchu samorządowego okresu międzywojnia. Jest on jedyną organizacją uprawnioną do reprezentowania interesów gmin z obszarami wiejskimi przed instytucjami rządu i parlamentu w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Związek podejmuje wszelkie inicjatywy i działania tam, gdzie są naruszane interesy gmin, nakładane nowe obowiązki bez odpowiedniego finansowania lub ograniczane prawa samorządu w zakresie samodzielnego wykonywania zadań własnych. Związek broni właściwego rozdziału dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich funduszy europejskich i krajowych na finansowanie budowy oraz modernizacji infrastruktury technicznej. Bez wspólnego działania samorządowców poprzez Związek Gmin Wiejskich RP, kształt samorządów wiejskich i miejsko-wiejskich oraz ich finansowanie zapewne byłyby inny, podporządkowany silnym grupom nacisku ze strony rządu, województw, dużych miast i metropolii.

Dochody gmin wiejskich
2008-2017 (mld zł)

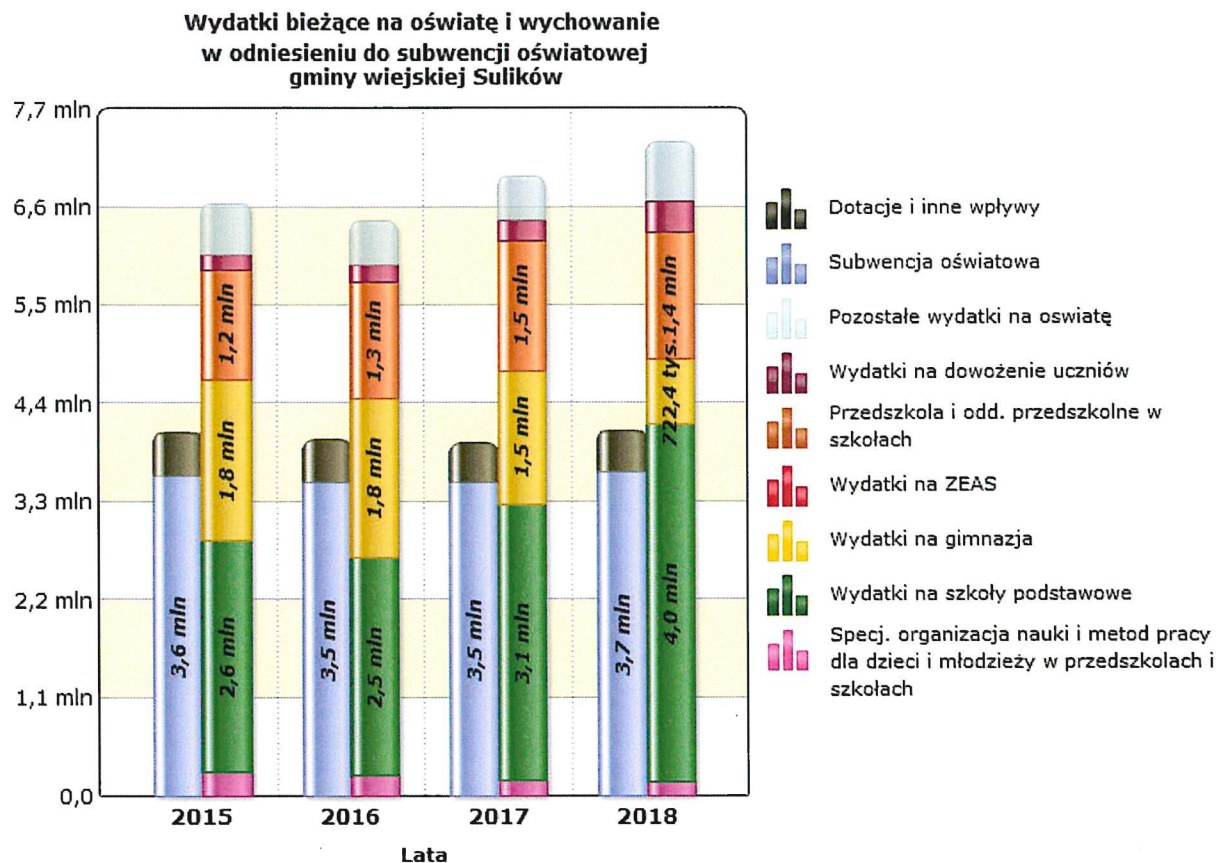

Struktura dochodów gminy wiejskiej
Sulików

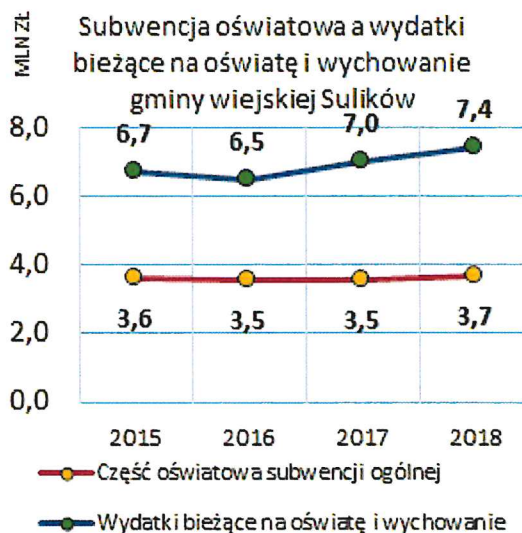
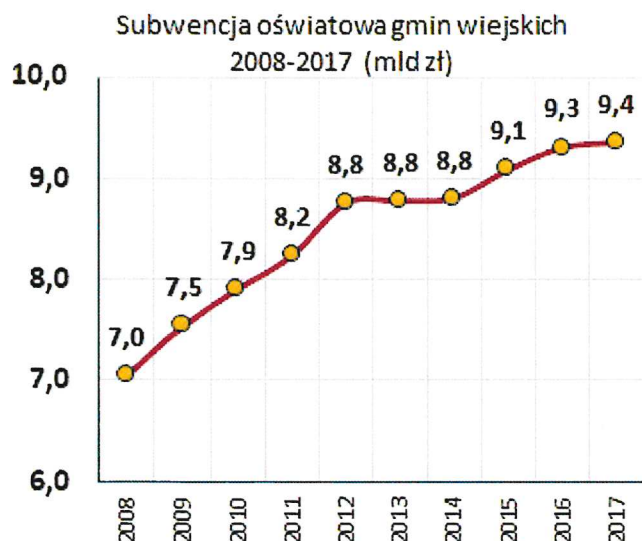

*Dane za rok 2018 – plan na dzień 30.06.2018r.

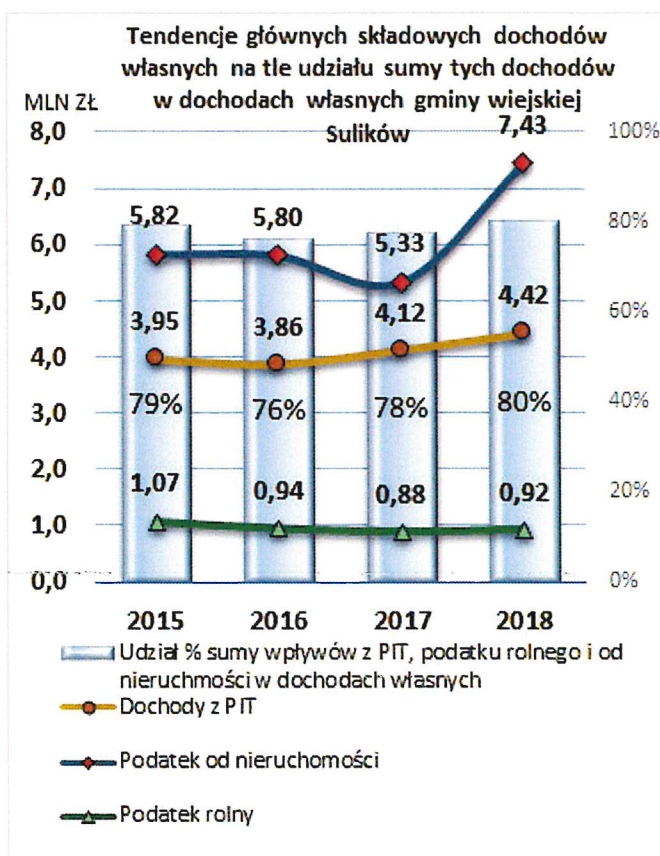
Oświata jest jednym z ważniejszych zadań realizowanych przez samorzady, pochłaniających największą część budżetów gmin. W okresie przejmowania oświaty przez samorzady, Związek wynegocjował najkorzystniejsze dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich zasady finansowania tego zadania w zakresie algorytmu naliczania subwencji oświatowej oraz ustanowienia i utrzymania rezerwy subwencji oświatowej.

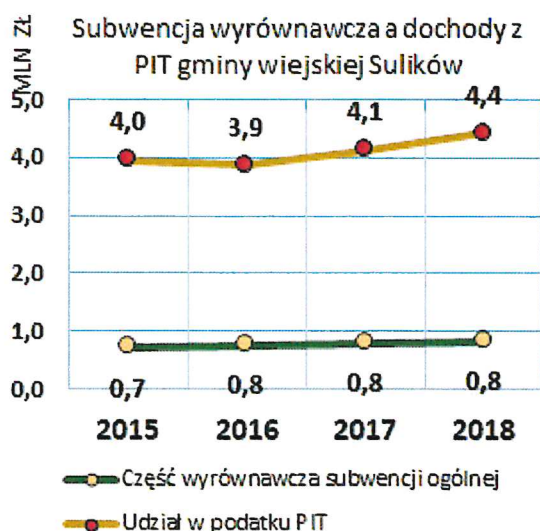
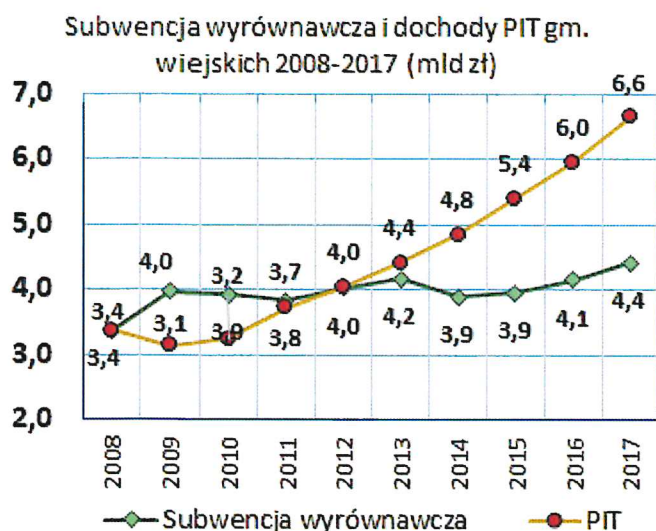
W algorytmie, największym naszym osiągnięciem jest ustanowienie i utrzymanie tzw. wagi wiejskiej, dzięki której znacznie łagodzone są dysproporcje w kosztach utrzymywania szkół wiejskich w stosunku do miejskich. Obecnie, w obliczu wzrastającej w gminach dysproporcji pomiędzy wydatkami na oświatę a otrzymywaną subwencją oświatową oraz rządowymi propozycjami zmian w systemie oświaty, Związek podejmuje szereg inicjatyw celem przeciwdziałania niekorzystnym skutkom dla samorządów gminnych. M. in. w czerwcu 2016 roku z inicjatywy ZGWRP została zorganizowana Debata Oświatowa, gdzie w obecności przedstawicieli rządu RP i parlamentarzystów, samorządowcy wyrazili obawy i sprzeciw wobec planów radykalnych zmian w systemie oświaty. Naszym zdaniem zmiany, skutkujące wzrostem wydatków gmin na cele oświatowe, wymagały znacznej rekompensaty finansowej z budżetu państwa tytułu reformy oświaty. Przed rozpoczęciem roku szkolnego 2016/2017 Zarząd Związku przeprowadził, za pośrednictwem platformy internetowej, szerokie konsultacje z członkami Związku w sprawie proponowanych przez MEN zmian w systemie oświaty oraz samorządowych propozycji zmian w Karcie Nauczyciela. Wyniki konsultacji były podstawą wszelkich stanowisk i opinii Związku w kwestii zmian w prawie oświatowym oraz zasad finansowania zadań oświatowych przez państwo i samorzady. Związek nieustannie toczy boje z Rządem w sprawie finansowania oświaty na obszarach wiejskich, które są skutkiem zarówno wprowadzanych przez ustawodawcę niekorzystnych dla gminnych organów prowadzących szkoły zmian w prawie oświatowym jak i niedofinansowania zadań oświatowych w formie subwencji oświatowej.

Szczególnie ważne są **dochody samorządów** w odpowiedniej wysokości celem realizacji zadań własnych gmin. Gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie z racji mniejszej bazy dochodów własnych w stosunku do miast, w głównej mierze zasilane są subwencją ogólną z budżetu państwa. Związek nie tylko walczy o korzystne zasady naliczania części oświatowej subwencji ogólnej i utrzymania rezerwy subwencji oświatowej, ale stał na straży właściwego dofinansowania gmin wiejskich i miejsko-wiejskich wyrównawczą i równoważącą częścią subwencji ogólnej. W 2015 roku Ministerstwo Finansów powołało zespół do prac nad nowym mechanizmem korekcyjno-wyrównawczym dochodów samorządów. Przedstawiciele Związku, uczestniczący w pracach zespołu, zauważają preferowanie przez Ministerstwo Finansów radykalnych zmiany zasad w ustalaniu dofinansowania gmin w formie subwencji wyrównawczej. To rodzi obawy, że w wyniku zmian może nastąpić znaczne zmniejszanie zaangażowania budżetu państwa w uzupełnieniu dochodów samorządów w formie subwencji wyrównawczej z której korzysta ponad 90% gmin wiejskich. Zarząd Związku przyjął stanowisko, że nie poprzez

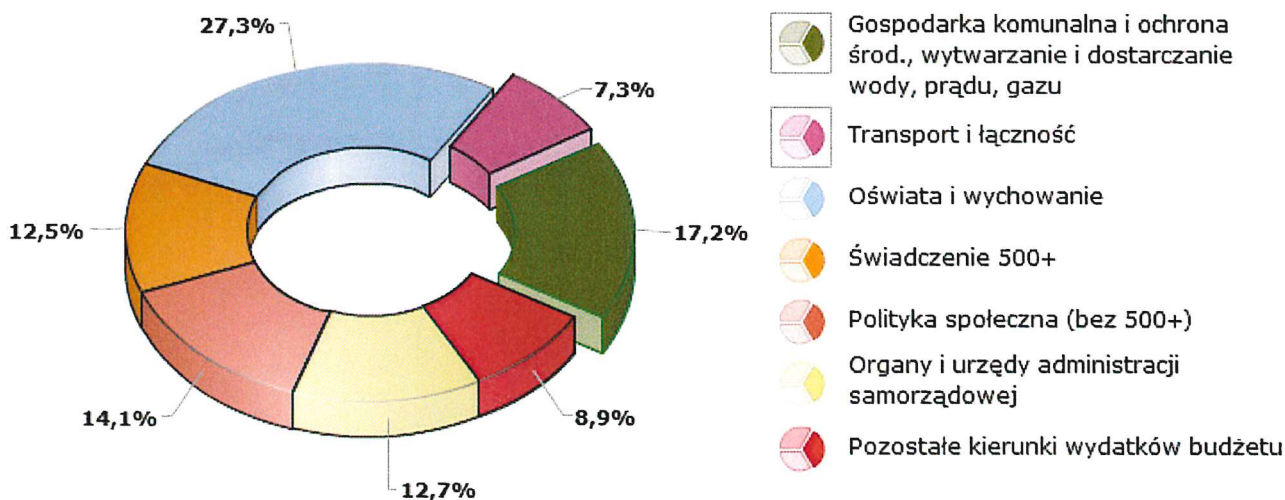

proponycji zmian mechanizmu wyrównawczego dochodów gmin, wypracowanych przez zespół, jeśli będą one skutkować zmniejszeniem subwencji wyrównawczych dla gmin z obszarami wiejskimi, w szczególności dla gmin członkowskich ZGWRP. W ostatnim okresie Związek postulował również m.in.: o zwiększenie udziału w podatku PIT, jako rekompensaty utraconych dochodów z tytułu wprowadzonych ustawowych ulg i zwolnień; o udział w dochodach z tytułu podatku VAT oraz o odpowiednie finansowanie dotacjami zadań zleconych przekazywanych gminom przez administrację centralną, wprowadzenie subwencji ekologicznej i drogowej.

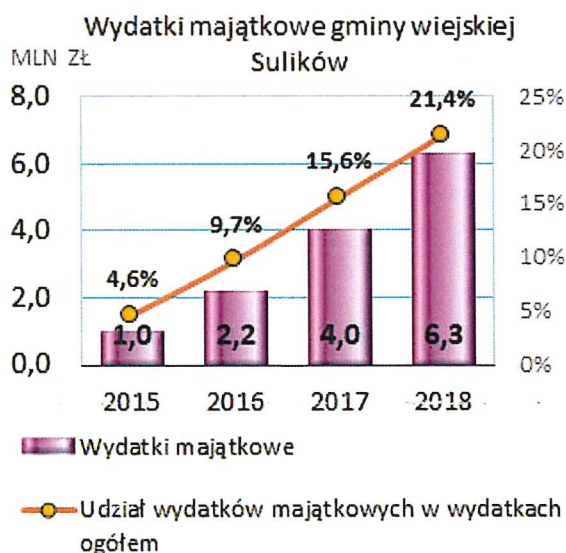
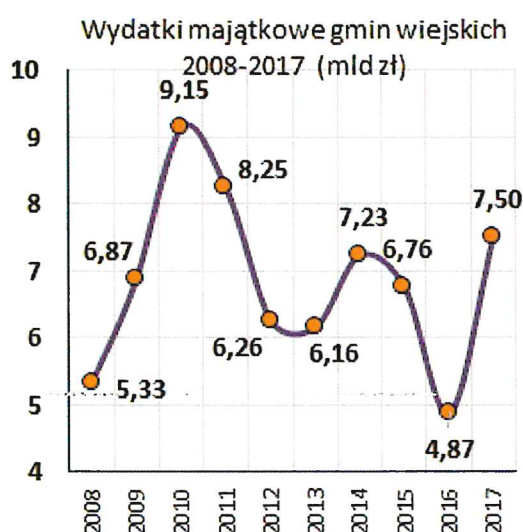

Gospodarka komunalna i transport jest priorytetową działalnością samorządów wiejskich na rzecz lokalnych wspólnot mieszkańców. Związek podejmował działania inicjujące lub wspierające programy rozwoju obszarów wiejskich, mające na celu wyposażenie mieszkańców w infrastrukturę wodnościekową oraz udostępnienie im odpowiedniej infrastruktury drogowej. To nasza organizacja zawsze artykułowała potrzeby inwestycyjne gmin w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, domagała się odpowiednich źródeł ich finansowania, wносиła uwagi do programów finansujących budowę wodociągów, kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków. W wyniku jednoznacznego stanowiska ZGWRP rząd odroczył termin wprowadzenia karnych opłat za korzystanie ze środowiska (do 2018 roku) w przypadku niezrealizowanych lub nieukończonych inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej. Wprowadzone cztery lata temu przepisy dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi ograniczyły gminom możliwości samodzielnej, w trybie bezprzetargowym, realizacji tego zdania. Stąd też Związek domagał się wprowadzenia trybu zamówień wewnętrznych tzw. „In house”, na odbiór, lub odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Związek stanowczo sprzeciwiał się nowej regulacji w zakresie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów komunalnych, które komplikują proces odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych oraz zwiększają koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami.

Podstawowe kierunki wydatków budżetu gminy wiejskiej Sulików
Rok budżetowy 2017

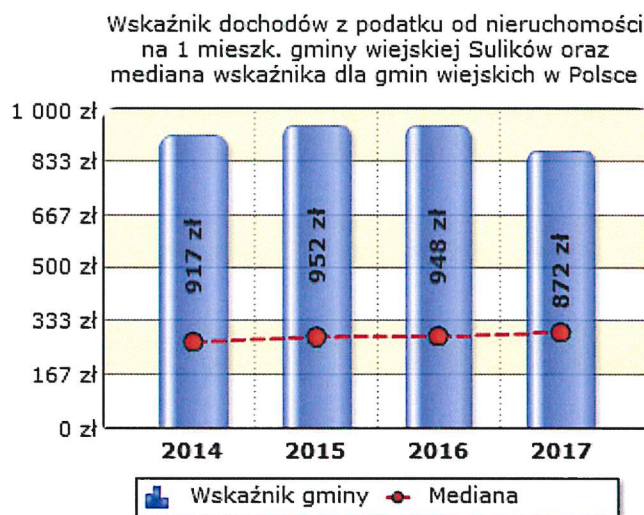
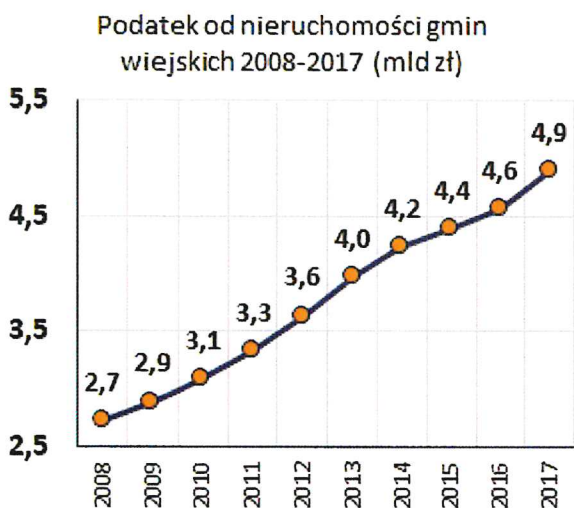

Działalność inwestycyjna gmin z obszarami wiejskimi to przede wszystkim nakłady na infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja i oczyszczalnie ścieków, drogi, szkoły, odnowa wsi, zasoby mieszkaniowe) w celu zniwelowania dysproporcji rozwojowych pomiędzy miastami a wsią. Ograniczone własne zasoby gmin na finansowanie inwestycji musiały i muszą być wspierane funduszami zewnętrznymi zarówno krajowymi, jak i ze źródeł zagranicznych. Oprócz bezzwrotnych funduszy współfinansujących nakłady majątkowe samorządów istotną rolę w procesie inwestycyjnym gmin pełnią środki pozyskiwane z kredytów, pożyczek czy obligacji. Dostęp do tych źródeł finansowania inwestycji jest nie tylko uzależniony od zdolności kredytowej gmin, ale również ustawowych ograniczeń zaciągania długu. Dzięki naszym działaniom - w formie analiz, stanowisk i postulatów - zostały przyjęte wyłączenia z ograniczeń zadłużenia, przy określaniu wskaźnika art. 243 ufp, związanego z inwestycjami finansowanymi przy wsparciu środków europejskich. Samorządy zostały również wyłączone z tzw. "stabilizującej reguły wydatkowej", obowiązującej sektor finansów publicznych od 2013 roku. Brak takiego wyłączenia w znacznym stopniu ograniczyłby możliwości gmin w realizacji własnych inwestycji. Związek, poprzez swoich przedstawicieli w gremiach, zespołach i komitetach sterujących, dba o jak najlepszy dostęp dla gmin z obszarami wiejskimi do źródeł finansowania inwestycji infrastrukturalnych, monitoruje sposób i kierunki wydatkowania środków zewnętrznych, interweniuje w przypadkach gmin członkowskich pominiętych w rozdysponowaniu środków pomocowych. Obecnie, Związek ma swoich przedstawicieli w każdym Komitecie Monitorującym Programy Operacyjne krajowe i regionalne. Nasi przedstawiciele reprezentują w tych gremiach przede wszystkim interesy gmin członkowskich.

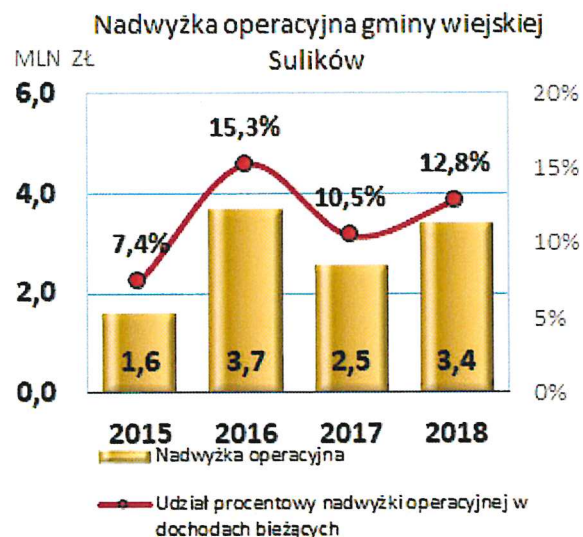
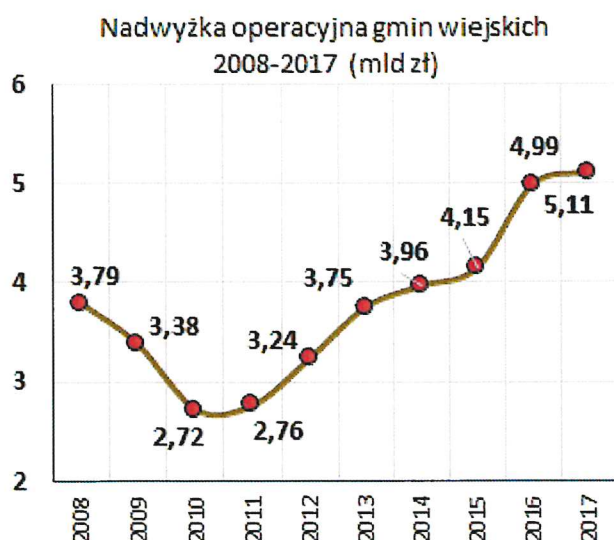

System prawny dotyczący samorządów często nakłada na nie obowiązki i obciążenia nieadekwatne do przekazywanych na ten cel środków finansowych czy przekraczające możliwości organizacyjne i finansowe gmin. Między innymi Związek sprzeciwiał się obniżaniu dotacji z budżetu państwa na zadania zlecane gminom oraz nakładaniu na nie zadań bez wskazania źródeł ich finansowania. Związek stanowczo protestował przeciwko propozycji przekazywania gminom zadań z zakresu szczegółowych melioracji wodnych. ZGWRP wiele lat postulował o wyłączenie spod opodatkowania podatkiem od nieruchomości gminnych (dróg wewnętrznych, budynków i budowli nie będących siedzibami organów i urzędu gminy) i płacenia podatku od nieruchomości „samemu sobie”. Związek ostro sprzeciwiał się zmianom w systemie wyborów do władz samorządowych a w szczególności ograniczenia liczby kadencji wójtów z mocą wsteczną. Dzięki wspólnym działaniom organizacji samorządowym z inicjatywy ZGWRP wycofano z projektu ustawy tak restrykcyjne ograniczenia biernych praw wyborczych.

Praktycznie w każdym tygodniu powstaje jakiś przepis prawny czy inicjatywa prawodawcza dotyczące samorządów, które muszą być analizowane i w razie potrzeby wymagają podejmowania adekwatnych działań przez Związek w pod kątem zabezpieczenia interesów gmin, które reprezentuje. Swoje uwagi, sprzeciwy lub postulaty prezentujemy na każdym etapie prawodawczym (Ministerstwa, Rada Ministrów, Sejm, Senat, KWRiST). Nasze stanowiska i postulaty przedstawiamy m.in. w formie: analiz finansowych; opinii i merytorycznych ocen skutków dla gmin; prezentacji naszych postulatów podczas ogólnopolskich debat i kongresów samorządowych oraz spotkań z przedstawicielami rządu i parlamentu; publikacji wyników badań ankietowych i konsultacji z gminami (*opinie i stanowiska ZGW RP zamieszczone są na stronie www.zqwrp.pl*)

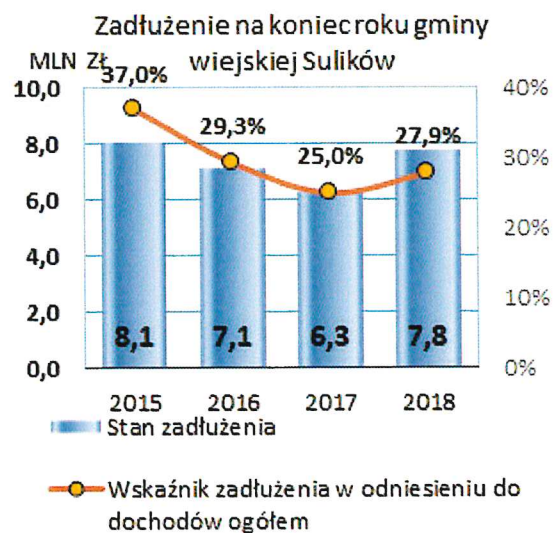
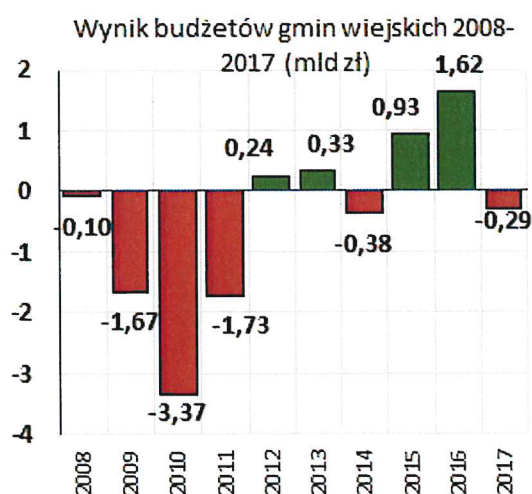

Suwerenność i samodzielność gmin w wykonywaniu zadań własnych są podstawowymi wartościami, które broni ZGW RP. Związek, poprzez swoich przedstawicieli i oficjalne stanowiska stanowczo sprzeciwia się naruszaniu integralności terytorialnej małych wspólnot lokalnych. Wpieraliśmy i wspieramy wszelkimi środkami działania gmin z okolic Słupska, Opola czy Rzeszowa broniących swych terenów przed ekspansją miast. Jednocześnie zwracamy rządzącym, że proces przyłączenia części terenów gmin jest pozbawiony uregulowań prawnych dotyczących sposobu rozliczeń i cesji pomiędzy jednostkami samorządowymi zobowiązań i nakładów inwestycyjnych poniesionych na terenach odłączanych od gmin. Przykład Opola czy Rzeszowa w zakresie aneksji terenów gmin wiejskich czy propozycje dużych miast by łączyć małe samorządy w większe organizmy administracyjne powinien stanowić ostrzeżenie dla małych samorządów, że **bez współdziałania wszystkich samorządowców z obszarów wiejskich w obronie suwerenności i samodzielności, gminy mogą stać się podmiotami, o których decydują duże miasta i rząd centralny**. Obecnie podejmujemy rozmowy z przedstawicielami Parlamentu o potrzebie racjonalizacji prawa w tym zakresie. Innym przykładem próby naruszania suwerenności gmin były projektowane zmiany ustawy o Regionalnych Izbach Obrachunkowych, która miał wprowadzić nowe kryteria i narzędzia kontroli, nadzoru oraz sankcje wobec samorządów. Związek w swych opiniach i stanowiskach wyrażał kategorię sprzeciw wobec przyjmowania w takiej formie przez Sejm ustawy. Związek w ramach strony samorządowej oraz w formie przyjętego stanowiska jednoznacznie sprzeciwił się zmianom, które mogły być podstawą do nieuzasadnionych ocen działania JST, a szczególnie ich organów wykonawczych. Wobec jednoznacznego apelu w tej sprawie korporacji samorządowych wchodzących w skład KWRiST wystosowanego do Prezydenta RP, doszło do zawetowania tej kontrowersyjnej ustawy o Regionalnych Izbach Obrachunkowych.

Związek z uwagą śledzi proces legislacyjny i na bieżąco wyraża opinie oraz stanowiska do wielu projektów ustaw, rozporządzeń wykonawczych oraz założeń aktów prawnych dotyczących obszarów wiejskich, rozwoju lokalnego, a także administracji publicznej.

Każdy projekt aktu prawnego, który ma istotny wpływ na funkcjonowanie gmin wiejskich w trakcie procedowania jest przez Związek dokładnie analizowany pod kątem negatywnych skutków finansowych, organizacyjnych czy ograniczenia suwerenności gmin. Nasze opinie i stanowiska - poparte często analizami finansowymi, prawnymi czy badaniami ankietowymi wśród gmin członkowskich - przedstawiamy na Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, w formalnym opiniowaniu projektów aktów prawnych w trakcie procedowania w parlamencie lub wnioskowania do Prezydenta RP o zawetowanie kontrowersyjnych ustaw. Podczas Zgromadzenia Ogólnego Członków Związku czy Kongresów Gmin Wiejskich przyjmowane są przez bardzo liczne grono samorządowców oficjalne Stanowiska o potrzebie zmian prawnych, zmian finansowania JST czy uruchomienia programów na rozwój obszarów wiejskich, które są adresowane do władz centralnych. To oddziaływanie ma skutek w zmianach programów finansowania i rozwoju obszarów wiejskich, w zmianach obowiązujących i projektowanych aktów prawnych, które wywołują negatywny wpływ na funkcjonowanie małych gmin. Należy pamiętać, że uchwalane prawo m.in. w sferze oświaty, ochrony środowiska, pomocy społecznej czy dochodów JST ma bezpośredni wpływ na kondycję finansową gmin.

Ogólnopolska organizacja samorządowa jakim jest **Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej** reprezentuje interesy gmin z obszarami wiejskimi, realizując zadania JST zapisane w ustawie o samorządzie gminnym w zakresie upowszechniania idei samorządności i obrony interesów gmin. Do Związku należy ponad 622 gmin - to już istotna siła, dzięki której możemy wspólnie walczyć o nasze sprawy. Wciąż jednak wiele samorządów stoi z boku i nie włącza się do wspólnej pracy, często korzystając z jej owoców. Z drugiej strony nasze działania w formie konferencji, zgromadzeń, uczestnictwa w gremiach krajowych i zagranicznych, opracowań analitycznych, wiarygodnej reprezentacji na zewnątrz wymagają zarówno środków finansowych, którymi bardzo oszczędnie i rozsądnie gospodarujemy, ale również aktywności ze strony przedstawicieli gmin, poprzez udział w pracach Związku, a przede wszystkim wspieranie nas w formie członkostwa w Związku Gmin Wiejskich RP. Należy mieć na uwadze, że wszelkie zmiany ustawowe czy decyzje rządu przekładają się wprost na finanse gmin w kwotach rządu od kilkuset tysięcy, w przypadku małych gmin, do kilku milionów złotych w większych JST. Dlatego członkowie Związku mają bezpośredni wpływ na wzmocnienie siły reprezentacji gmin z obszarami wiejskimi w negocjacjach z Rządem RP i parlamentem w zakresie tworzenia prawa oraz w zakresie zasad funkcjonowania i finansowania samorządów, kierunków wydatkowania środków unijnych czy nakładania nowych obowiązków na gminy bez dodatkowego finansowania.

Samorządowcy, szczególnie małych gmin, muszą sobie zdawać sprawę z tego, iż **prawne podstawy funkcjonowania i finansowania gmin nie zostały dane raz na zawsze, ale w najbliższym czasie mogą ulec radykalnym zmianom**. Wprowadzane przez polityków i rząd zmiany w systemie oświaty, propozycja wprowadzenia jednolitego podatku dla osób fizycznych, zamiany w zakresie nadzoru i kontroli JST, zmiany zasad przyznawania subwencji wyrównawczej, czy tendencje przyłączania terenów gmin ościennych do ośrodków miejskich - poprzez ich podział lub likwidację, będą prowadzić do ograniczenia suwerenności samorządów oraz osłabienia ich samodzielności finansowej. Nasze działania mają nie tylko wymiar wpływu na interesy ogółu gmin z obszarami wiejskimi, ale przekładają się wprost na budżety konkretnych gmin. Przykładem może być fakt, że nasza organizacja od wielu lat jest jedynym obrońcą utrzymania rezerwy subwencji oświatowej, z której w większości korzystają gminy wiejskie. W 2013 roku dzięki działaniom Związku utrzymano i zwiększono z 0,25% do 0,4% rezerwę subwencji oświatowej. Miedzy innymi z tytułu rezerwy subwencji oświatowej **Gmina Sulików** w latach 2014-2018 otrzymała łącznie **129 091 zł**. W tej kwestii praktycznie nie mamy sojuszników wśród innych ogólnopolskich organizacji samorządowych. Dlatego zwiększenie liczby członków Związku ma bezpośredni wpływ na wzmocnienie siły reprezentacji gmin z obszarami wiejskimi w negocjacjach z Rządem RP i parlamentem w zakresie tworzenia prawa oraz w zakresie zasad funkcjonowania i finansowania samorządów, kierunków wydatkowania środków unijnych czy nakładania nowych obowiązków na gminy bez dodatkowego finansowania.

Mając wzgląd na obopólne dobro **zachęcam Państwa do przystąpienia** w poczet członków naszej organizacji i aktywnego współuczestnictwa w bieżącej działalności oraz w gremiach i organach Związku Gmin Wiejskich RP na szczeblu krajowym i regionalnym.

- NIC O NAS BEZ NAS -

2. Wyższej Izby
Sekretarz Generalny ZGW RP
Leszek Świętalski

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Procedura przystąpienia gminy jako członka do Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Warunkiem przystąpienia do stowarzyszenia Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej **jest podjęcie Uchwały przez Radę Gminy Sulików o przystąpieniu do Związku** oraz przesłanie zawiadomienia o przystąpieniu wraz załączonym odpisem uchwały Rady do Biura Związku w Poznaniu. Roczna składka członkowska jest określana w stosunku do **liczby mieszkańców obszaru wiejskiego** w kwocie 0,3492 zł od 1 mieszkańca (składka półroczna to około **1065 zł**).

W załączeniu:

1. Statut ZGWRP
2. Wzór uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do ZGWRP

Adres:

**Biuro Związku Gmin Wiejskich RP
w Poznaniu**

ul. Kantaka 4

61-812 Poznań

Tel.(61) 851-74-18 e-mail: biuro@zgwrp.pl

Szersze informacje o działalności ZGW RP oraz dokumenty o przystąpieniu do ZGWRP również na stronie:

www.zgwrp.pl - „O Związku” - „Przystąpienie do Związku”

W przypadku dodatkowych potrzeb informacyjnych proszę o kontakt z Biurem ZGWRP lub bezpośrednio ze mną.

z wyrazami szacunku

Sekretarz Generalny ZGW RP

Leszek Świątalski

- NIC O NAS BEZ NAS -